

На основу Амандмана LXXXII тачка б) ст. 5. и 6. на Устав Републике Српске, члана 115. Устава и члана 60. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, на сједници одржаној 6. децембра 2016. године, д о н и ј е л о ј е

ОДЛУКУ

Утврђује се да је у поступку доношења Одлуке о престанку мандата члановима Републичке комисије за спровођење референдума број 02/1-021-1149/16 од 11. октобра 2016. године, коју је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 11. октобра 2016. године, повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Образложење

Предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске доставила је 16. новембра 2016. године Уставном суду Републике Српске – Вијећу за заштиту виталног интереса (у даљем тексту: Вијеће) акт број 03.1/1-465/16 од 16. новембра 2016. године којим се, на основу захтјева Клуба делегата бошњачког народа, тражи утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у поступку доношења Одлуке о престанку мандата члановима Републичке комисије за спровођење референдума број 02/1-021-1149/16 од 11. октобра 2016. године, коју је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 11. октобра 2016. године. Уз наведени акт достављена је предметна одлука, затим Одлука о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа број 03.2-5-120/16 од 19. октобра 2016. године са образложењем о повреди виталног националног интереса бошњачког народа. У акту предсједавајуће Вијећа народа се наводи да је Народна скупштина Републике Српске на Четрнаестој сједници одржаној 11. октобра 2016. године, изгласала Одлуку о престанку мандата члановима Републичке комисије за спровођење референдума број 02/1-021-1149/16 од 11. октобра 2016. године, те је, сагласно Амандману LXXXII на Устав Републике Српске, ова одлука достављена на разматрање Вијећу народа Републике Српске. Клуб делегата бошњачког народа је поменути акт одлучио да покрене процедуру заштите виталног националног интереса бошњачког народа, јер, како се наводи у акту предсједавајуће, сматра да је овом одлуком повријеђен витални национални интерес овог народа. С обзиром на то да Вијеће народа није постигло сагласност свих клубова поводом предметне одлуке, као ни Заједничка комисија Народне скупштине и Вијећа народа, питање је прослијеђено Уставном суду – Вијећу за заштиту виталног интереса да одлучи да ли је оспореном Одлуком о давању посебног овлашћења повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Одлучујући о прихватљивости захтјева Вијеће је на сједници одржаној 23. новембра 2016. године донијело рјешење број УВ-10/16 којим је утврђено да је прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у поступку доношења Одлуке о престанку мандата члановима Републичке комисије за спровођење референдума број 02/1-021-1149/16 од 11. октобра 2016. године, коју је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 11. октобра 2016. године.

Сагласно члану 50. ст. 2. и 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 114/12 и 29/13), Вијеће је 23. новембра 2016.

године, Клубу делегата српског народа и Клубу делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске, као и Народној скупштини Републике Српске доставило на одговор поменуто рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

У одговору на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа Народна скупштина Републике Српске износи став да предметни захтјев није утемељен на Уставу Републике Српске. Прије свега, у одговору се наводи да, посматрајући са формалноправног аспекта, Клуб делегата бошњачког народа није навео релевантне правне чињенице које се односе на оспорени акт, те да је захтјев нејасан и непотпун, без елемената који су за овакве захтјеве неопходни, те да се у конкретном случају злоупотребљава уставни институт заштите виталног националног интереса. По мишљењу Народне скупштине, посматрајући са материјалноправног аспекта, у овом предмету се не ради о повреди виталног националног интереса бошњачког народа. Наиме, у одговору се наводи да Бошњацима није ускраћено право да учествују у доношењу предметне Одлуке о престанку мандата члановима Републичке комисије за спровођење референдума, с обзиром на то да је у вези са оспореним актом покренут поступак заштите виталног националног интереса управо од стране Клуба делегата бошњачког народа. Овај клуб конститутивног народа је, како се даље истиче, учествовао на сједници Вијећа народа Републике Српске, као и на сједници Заједничке комисије Вијећа народа и Народне скупштине када се расправљало о оспореној одлуци. Такође се наводи да подносилац захтјева није навео на који начин је у конкретном случају повријеђен витални национални интерес бошњачког народа, односно није указао на повреду ниједног од права из круга виталних националних интереса конститутивних народа који су дефинисани Уставом. Коначно, у одговору се износи став да Одлука о престанку мандата члановима Републичке комисије за спровођење референдума нема национални предзнак и подједнако се односи на све грађане и не односи се на припаднике било којег конститутивног народа појединачно, те не садржи одредбе које дискриминишу или фаворизују било кога.

Клуб делегата српског народа и Клуб делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске нису доставили одговор на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

Одлуку о престанку мандата члановима Републичке комисије за спровођење референдума број 02/1-021-1149/16 од 11. октобра 2016. године Народна скупштина Републике Српске донијела је на основу члана 70. став 1. тачка 8. Устава Републике Српске и чл. 182. и 186. ст. 1. и 2. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 31/11). Овом одлуком Народна скупштина утврђује да предсједнику и члановима Републичке комисије за спровођење референдума, именованим Одлуком Народне скупштине Републике Српске број 02/1-021-89616 од 15. јула 2016. године ("Службени гласник Републике Српске" број 68/16), престаје мандат констатовањем резултата референдума од стране Народне скупштине Републике Српске (тачка I), те је одређено да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

У поступку одлучивања о меритуму предметног захтјева Вијеће је имало у виду да је ставом 4. Амандмана LXVII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 1. Устава

Републике Српске, утврђено да Срби, Бошњаци и Хрвати, као конститутивни народи, Остали и грађани, равноправно и без дискриминације учествују у вршењу власти у Републици Српској. Такође, Вијеће је узело у обзир и да је чланом 5. став 1. алинеја 2. Устава утврђено да се уставно уређење Републике темељи на обезбјеђивању националних равноправности и заштити виталних интереса конститутивних народа. Поред тога, Вијеће је имало у виду да је заштита виталних националних интереса конститутивних народа према члану 70. Устава који је допуњен Амандманом LXXVII утврђена као принцип заштите одређеног круга колективних права као што су, остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти, идентитет једног конститутивног народа, уставни амандмани, организација органа јавне власти, једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука, образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе, територијална организација, систем јавног информисања као и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса уколико тако сматра 2/3 једног од клубова делегата конститутивних народа у Вијећу народа. Надаље, Амандманом LXXXII на Устав, којим је допуњен члан 70. Устава, утврђено да ће се закони или други прописи или акти које је изгласала Народна скупштина доставити и разматрати од стране Вијећа народа ако се исти односе на витални интерес дефинисан у Амандману LXXVII.

Поред тога, приликом разматрања овог захтјева Вијеће је констатовало да је у Образложењу које је достављено уз Одлуку о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа наведено да Клуб делегата бошњачког народа сматра да је у конкретном случају повријеђен витални национални интерес бошњачког народа који је дефинисан у члану 70. став 5. ал. 5) и 9) Устава Републике Српске. Наиме, како се истиче у овом образложењу, Бошњаци су, као конститутивни народ, били ускраћени да учествују у процесу доношења оспорене одлуке, јер је ова одлука, након што је 11. октобра 2016. године изгласана од стране Народне скупштине, објављена у "Службеном гласнику Републике Српске" број 87/16 од 12. октобра, а није, како је то Уставом предвиђено, претходно прослијеђена Вијећу народа на разматрање. Када се има у виду чињеница да законодавну власт у Републици Српској врше Народна скупштина и Вијеће народа, те да оспорена одлука Вијећу народа није прослијеђена након што је изгласана у Народној скупштини, Бошњацима је, по мишљењу овог клуба конститутивног народа, било ускраћено право да у оквиру Вијећа народа разматрају оспорену одлуку, односно да учествују у поступку њеног доношења. Тиме је, како се даље наводи, нарушена једнакоправност овог конститутивног народа у процесу доношења одлука, што представља витални национални интерес који је гарантован Амандманом LXXXII, којим је допуњен члан 70. Устава Републике Српске. Поред тога, у образложењу се указује на то да су на овај начин повријеђени Пословник Народне скупштине и Пословник Вијећа народа, којима је прописано да Народна скупштина доставља Вијећу народа законе, друге прописе и акте које је изгласала.

Полазећи од наведених уставних одредаба, као и навода Клуба делегата бошњачког народа, Вијеће је утврдило да је у поступку доношења Одлуке о престанку мандата члановима Републичке комисије за спровођење референдума повријеђено право

конститутивног бошњачког народа на једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука, које је, као витални национални интерес, означено у алинеји 5. Амандмана LXXVII, којим је допуњен члан 70. Устава Републике Српске.

Наиме, имајући у виду да је оспорена одлука изгласана на сједници Народне скупштине Републике Српске 11. октобра 2016. године, те да је објављена у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 87/16, од 12. октобра 2016. године, Вијеће је утврдило да је Народна скупштина Републике Српске, противно Амандману LXXXII на Устав којим је допуњен члан 70. Устава, пропустила да оспорену одлуку достави на разматрање Вијећу народа Републике Српске, те да су, стога, неосновани наводи Народне скупштине Републике Српске изнесени у одговору на рјешење о прихватљивости предметног захтјева да Бошњацима није било ускраћено да учествују у поступку доношења оспорене одлуке. Дакле, Вијеће народа Републике Српске је у конкретном случају било у могућности да, сагласно садржају Амандмана LXXXII на Устав којим је допуњен члан 70. Устава, закаже и одржи своју сједницу поводом оспорене одлуке тек након што је објављена у „Службеном гласнику Републике Српске“. С обзиром на то да се уставно уређење Републике темељи на обезбјеђивању националних равноправности и заштити виталних националних интереса конститутивних народа (члан 5. став 1. алинеја 2. Устава), као и да Срби, Бошњаци и Хрвати, као конститутивни народи, Остали и грађани, равноправно и без дискриминације учествују у вршењу власти у Републици Српској (став 4. члана 1. Устава који је замијењен Амандманом XLIV, а који је замијењен Амандманом LXVII на Устав), Вијеће је утврдило да је пропуштањем достављања оспорене одлуке Вијећу народа Републике Српске на разматрање прије објаве у „Службеном гласнику Републике Српске“ дошло до повреде виталног националног интереса бошњачког народа на једнако право конститутивних народа у процесу доношења одлука из алинеје 5. Амандмана LXXVII на Устав, којим је допуњен члан 70. Устава.

На основу изложеног Вијеће је одлучило као у диспозитиву ове одлуке.

Ову одлуку Вијеће за заштиту виталног интереса је донијело у саставу: предсједавајући Амор Букић, предсједник Уставног суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић.

Број: УВ-10/16
6. децембра 2016. године

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ
Вијећа за заштиту виталног
интереса
Уставног суда Републике
Српске
Амор Букић, с.р.